

22.10.2019:

Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier

Børne- og Socialministeriets vejledning nr. 9142 af 26/2/2019. Denne vejledning ophæver vejledning 9007 af 7/1/2014, som vi i PS foreningen hidtil har arbejdet ud fra.

Nedenstående er et uddrag som vedrører § 54.

Link til hele vejledning nr. 9142 i fuld længde:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205101>

Bemærk at Børne- og Socialministeriet skriver på deres hjemmeside, at Restinformation.dk endnu ikke er blevet opdateret efter Folketingsvalget i juni 2019 (22/10/2019: <https://sim.dk/lovstof/>). Derfor fremstår vejledning nr. 9007 på Retsinformation stadig som gældende, MEN ved søgning på vejledning nr. 9142 fremgår det, at denne vejledning *ændrer / ophører* vejledning nr. 9007. Konkret er det kapitel 1-5 og 12-28 (herunder kapitel 15, som vedrører § 54), som den nye vejledning erstatter.

Støtteperson til forældre i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet

Serviceoven

§ 54. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældremyndighedens indehaver en støtteperson i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 7.

Stk. 2. Under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet efter § 52, stk. 3, nr. 7, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om støtte til forældrene efter stk. 1, efter § 52, stk. 3, eller efter anden lovgivning. Støtten skal så vidt muligt medvirke til at løse de problemer, som har været årsag til anbringelsen med henblik på at støtte forældrene i at varetage omsorgen for barnet eller den unge ved en eventuel hjemgivelse eller i samvær med barnet eller den unge under anbringelsen. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte en særskilt plan for støtten til forældrene.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at kravet om den særskilte plan for støtten til forældrene, jf. stk. 2, kan fraviges, og at forældrene i stedet tilbydes en helhedsorienteret plan for en eller begge forældre, når der er tale om forældre med sammensatte og komplekse problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov forbundet hermed. Forældrene skal give samtykke til, at den særskilte plan erstattes af en helhedsorienteret plan.

Tilbud om en støtteperson

271. Kommunen skal tilbyde forældremyndighedsindehaverne en støtteperson i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet. Det er i den forbindelse også væsentligt, at være opmærksom på de forældre, som pga. af funktionsnedsættelse, f.eks. udviklingshæmmede forældre, der har et særligt behov for støtte til at kunne udfylde deres forældrerolle under anbringelsen.

Det er forældremyndighedsindehaverens opholdskommune, der skal bevilge støttepersonen og dække udgifterne, der er forbundet dermed. Det er støttepersonens opgave at lytte og være der for at støtte forældrene. En støtteperson til forældrene kan være med til at dække de behov, som forældrene har under barnets anbringelse og kan dermed også være med til at styrke forældrenes samarbejde og involvering i arbejdet omkring barnet. Det styrkede forældresamarbejde kan medføre en større gensidig respekt, mellem på den ene side kommunen og anbringelsesstedet og på den anden side forældrene, der kan medføre, at kommunen og anbringelsesstedet i højere grad forventes at respektere, at forældrene forsat er forældre, og hvor forældrene i højere grad oplever, at de fortsat har betydning for børnene også under anbringelsen.

Støttepersonen skal give forældrene modspil, hjælpe med udredning af spørgsmål i forhold til den måde det offentlige system fungerer på, hjælpe med forberedelse og evaluering af møder og hjælpe med at læse og forstå skriftligt materiale omkring anbringelsen. Det er vigtigt, af hensyn til forældrene, at støtteordningen gøres så fleksibel som mulig. Støttepersonen varetager dog ikke opgaver af behandlingsmæssig karakter – f.eks. i forhold til forældrenes misbrug, psykiske problemer m.v. Støttepersonen kan medvirke til, at forældrene støttes til at blive afklaret i forhold til anbringelsen. Dette kan være relevant i forhold til alle forældre – også forældre hvis barn er anbragt uden for hjemmet alene på grund af nedsat funktionsevne, fordi forældrene ikke længere kan varetage pasningen af barnet i hjemmet.

Forældrene kan under anbringelsen af støttepersonen hjælpes til at forbedre forældreskabet, herunder fastholde kontakten til barnet. I forhold til kontakten til barnet eller den unge kan støttepersonen supplere kommunens indsats for at fremme kontakten efter servicelovens § 71. For forældrene kan anbringelsesforløbet derved blive mindre smertefuldt, og barnet kan opleve en mindre grad af splittelse mellem forældrene og anbringelsesstedet. Herudover kan en støtteperson bidrage til at støtte forældrene på en række andre punkter, f.eks. med at løse de problemer der har været medvirkende til, at barnet eller den unge måtte anbringes uden for hjemmet.

Støttepersonen tildeles i forbindelse med anbringelsen, det vil sige fra det tidspunkt, hvor en anbringelse af barnet indgår som et konkret element i de foreslåede foranstaltninger. Støttepersonen kan fortsætte i en kortere periode efter hjemgivelsen. Støttepersonen skal være et tilbud under selve anbringelsen.

Da det er vigtigt:

- at det er et tilbud, som forældrene til anbragte børn frit kan vælge,
- at forældre selv kan vælge den konkrete støtteperson,
- at støttepersonen er uafhængig af forvaltningen,
- at støttepersonen er fleksibel,
- at støttepersonen har en vidensmæssig og personlig baggrund i forhold til de krav, der bør stilles til en støtteperson.

vil det være hensigtsmæssigt, at kommunen udarbejder en liste over »kvalificerede støttepersoner«, som forældrene kan vælge ud fra. Dette afskærer dog ikke familien fra selv at fremkomme med forslag til en egnet person. Kommunen skal foretage en konkret vurdering af, om den foreslåede person er egnet som støtteperson. Det er således ikke tanken, at nære familiemedlemmer eller andre fra forældrenes nære personlige netværk udpeges som støtteperson. Ordningen, hvorefter forældrene tildeles en støtteperson, er uafhængig af forældrenes eventuelle advokatbistand. Kommunen fastsætter tidsforbruget for støttepersonen og kan i den forbindelse vurdere forældrenes behov, herunder deres udbytte af støtten, og hvornår i anbringelsesforløbet støtten ydes.

Det er ikke meningen med ordningen, at en støtteperson skal træde i stedet for en eventuel bisidder. Forældrene kan ud over støttepersonen også have en bisidder, og myndighederne kan således ikke afvise bisidderdeltagelse med henvisning til støttepersonordningen. Der ydes dog ikke betaling til en bisidder.

Kommunens afgørelse i forbindelse med forældrenes eventuelle valg af en støtteperson, der ikke er opført på listen, kan indbringes for Ankestyrelsen, ligesom forældrene kan indbringe spørgsmålet om støttens omfang, jf. klagereglerne i kap. 22. Opfølgning på støtte i forhold til en støtteperson i henhold til servicelovens § 54, stk. 1, skal ske på baggrund af kommunens generelle pligt til at følge op på den ydede støtte.

Anden støtte til forældrene

272. Kommunen skal, udover at tilbyde forældrene en støtteperson efter § 54, stk. 1, desuden træffe afgørelse, om forældrene har behov for anden støtte efter stk. 2. Samtidig skal der træffes en afgørelse om, hvorvidt forældrene skal have støtte eller ej, og i givet fald hvad denne støtte skal bestå af. Afgørelsen skal begrundes, ligesom der skal gives klagevejledning. Hvis der træffes afgørelse om støtte, skal der udarbejdes en særskilt handleplan. Såfremt forældrene er i målgruppen for en helhedsorienteret plan og giver samtykke til, at den særskilte plan erstattes af en helhedsorienteret plan, jf. § 54, stk. 3, indgår beskrivelsen af støtten heri. Kommunen skal følge op på planen efter reglerne i § 70, stk. 4, uanset om støtten fremgår af en særskilt plan eller en helhedsorienteret plan.

Støtten til forældrene skal så vidt muligt medvirke til at løse de problemer, som har været årsag til anbringelsen, med henblik på at støtte forældrene i at varetage omsorgen for barnet eller den unge ved en eventuel hjemgivelse eller i at have samvær med barnet eller den unge under anbringelsen.

Uanset om der er mulighed for, at forældrene på sigt kan varetage omsorgen for barnet eller den unge, og barnet eller den unge dermed vil kunne hjemgives til forældrene, spiller forældrene ofte en vigtig rolle for barnet eller den unge. Støtten kan derfor også iværksættes med henblik på at støtte forældrene i at have samvær med barnet eller den unge eller på anden måde bidrage til at sikre en positiv udvikling for barnet eller den unge.

Afgørelser om støtte til forældrene skal altid træffes under hensyntagen til muligheden for, at støtten kan bidrage til, at barnet udvikler sig positivt, jf. § 46 og § 70.

Bestemmelsen om støtte til forældrene gælder under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 7, hvad enten afgørelsen træffes med samtykke efter lovens § 52, stk. 1, eller uden samtykke efter lovens § 58.

Kommunen skal som led i den børnefaglige undersøgelse efter lovens § 50 foretage en undersøgelse af familiens forhold, og de forhold, der kan begrunde, at forældrene kan have behov for støtte, bør allerede være kortlagt i forbindelse med den børnefaglige undersøgelse.

Denne støtte kan være foranstaltninger efter lovens § 52, stk. 3, som f.eks. familiebehandling, forældrekurser, -programmer eller lignende eller økonomisk støtte efter § 52 a. Kommunen skal som hidtil være opmærksom på, om der skal gives støtte efter anden lovgivning, f.eks. om alkoholbehandling, en arbejdsmarkedsindsats eller andet, der kan medvirke til, at forældrene kan støttes i at spille en positiv rolle for barnet.

Helhedsorienteret plan for støtte og indsatser til forældrene

273. Kommunen kan vælge at tilbyde, at støtte og indsatser til forældre til et anbragt barn eller en ung, jf. servicelovens § 54, stk. 2, kan indgå i en helhedsorienteret plan frem for, at der udarbejdes en særskilt plan for støtten, når forældrene eller familien samlet set har komplekse og sammensatte problemer, som med fordel kan understøttes gennem en helhedsorienteret plan. Udarbejdelsen af en helhedsorienteret plan indebærer ikke ændringer i forældrenes ret til støtte under anbringelsen af et barn eller en ung uden for hjemmet eller i formålet med denne støtte.

Den helhedsorienterede plan udarbejdes i samarbejde med forældrene og med forældrenes samtykke og skal samle indsatser og tilbud på tværs af lovgivning og sektorområder. Den helhedsorienterede plan for forældrene kan, ud over støtte i forbindelsen med anbringelsen, indeholde andre relevante indsatser, afhængigt af forældrenes konkrete forhold, som f.eks. beskæftigelsesrettede indsatser efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller sociale indsatser efter serviceloven.

274. Det er kommunen, der på baggrund af en konkret vurdering tager stilling til, om forældrene med fordel kan tilbydes en helhedsorienteret plan. Vurderingen skal bl.a. baseres på, om forældrene vurderes at have komplekse og sammensatte problemer, som med fordel kan sammentænkes via en helhedsorienteret plan. Derudover kan andre personlige forhold for forældrene, f.eks. forældrenes motivation, samarbejdsvilje, egne og familiemæssige ressourcer m.v. indgå i vurderingen af, hvordan indsatserne mest hensigtsmæssigt tilrettelægges, lige som administrative hensyn, herunder hensyn til bl.a. organisatoriske, ledelsesmæssige og prioriteringsmæssige forhold, indgå i kommunernes vurdering. Forældrene har således ikke et retskrav på en helhedsorienteret plan. For nærmere beskrivelse af målgruppen for helhedsorienterede planer henvises til punkt 238.

(indsat):

Målgruppen for en helhedsorienteret plan

238. Den helhedsorienterede plan, kan efter § 140 a, stk. 2, tilbydes forældre og unge med komplekse og sammensatte problemer, hvor der kan eller skal udarbejdes flere planer for indsatserne, og hvor der er et koordinationsbehov forbundet hermed. Det er en forudsætning for at udarbejde en helhedsorienteret plan, at forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 16 år, giver samtykke til, at handleplanen efter § 140 erstattes af en helhedsorienteret plan.

Komplekse og sammensatte problemer kan f.eks. dække over, at der i familien eller hos den unge over 16 år er flere samtidige udfordringer, som f.eks. sygdom eller misbrugsproblemer eller udfordringer i forhold til uddannelse eller beskæftigelse, der skal tages højde for ved tilrettelæggelsen af indsatserne. Der kan også være tale om udfordringer, som har betydning for flere områder af tilværelsen f.eks. i forhold til barnets eller den unges trivsel og udvikling, eller i forhold til uddannelse og beskæftigelse. Disse udfordringer betyder, at den unge – eller forældremyndighedsindehaveren – er i kontakt med flere forvaltninger, myndigheder eller tilbud. Samtidig medfører udfordringerne og de indsatser, der er iværksat eller behov for at iværksætte, at et behov for at indsatserne koordineres mellem de forskellige myndigheder, forvaltninger eller tilbud, så der sikres en sammenhængende indsats.